

PHẢN ỨNG TIỀM NĂNG CỦA CÁC QUỐC GIA VÀ CÁC Ý KIẾN ĐÓNG GÓP CHO VIỆT NAM

Dự án Hỗ trợ kỹ thuật về Đánh giá tác động của
Cơ chế điều chỉnh biên giới các-bon (CBAM) của Liên minh châu Âu (EU)

14/04/2023

Phản ứng tiềm năng từ các quốc gia: Lý thuyết

“Chỉ số phản đối” về CBAM

1. Thương mại với EU
2. Suất phát thải các-bon
3. Lịch sử khởi kiện với WTO
4. Ủng hộ của người dân về biến đổi khí hậu
5. Khả năng cải tiến, đổi mới

Nguồn: Overland và Sabyrbekov (2022)

Tên	Chỉ số	Tên	Chỉ số
Japan	1	Thailand	64
Rep. of Korea	12	Vietnam	66
Singapore	28	Algeria	67
Chile	33	Bangladesh	68
Peru	34	Morocco	69
Colombia	36	Jordan	70
Israel	38	Serbia	70
New Zealand	38	Tunisia	71
Argentina	45	Kuwait	73
Australia	45	South Africa	73
Mexico	47	Indonesia	74
Senegal	48	Saudi Arabia	80
Philippines	49	Belarus	82
Canada	50	Russian Federation	82
Lebanon	50	India	86
Brazil	53	Kazakhstan	86
Nigeria	55	China	88
Malaysia	58	Egypt	89
Turkey	58	United Arab Emirates	94
Azerbaijan	62	USA	96
Pakistan	64	Ukraine	99

Khả năng phản đối tăng dần

Phản ứng ban đầu của các quốc gia khác

• Phản ứng tiêu cực

- Nga, Trung Quốc, Ấn độ, Bra-xin, Nam Phi
- Quan ngại rằng: CBAM sẽ vi phạm các quy định của WTO, thúc đẩy chủ nghĩa bảo hộ, gây thiệt hại cho lòng tin và thương mại quốc tế và cản trở nguyên tắc “ trách nhiệm chung nhưng có sự khác biệt” của UNFCCC
- Tuy nhiên, chưa có các động thái của tập thể hay cá nhân nào về mặt pháp lý được thực hiện
- Có vẻ như quan điểm đã thay đổi từ “phản đối” sang “miễn cưỡng chấp nhận”

Phản ứng ban đầu của các quốc gia khác

- **Phản ứng tích cực**

- Vương quốc Anh, Canada, Niu Di-lân, Ma-rốc, Thổ Nhĩ Kỳ
- Cùng chung quan điểm với châu Âu về việc cần ngăn chặn rò rỉ các-bon và đẩy nhanh quá trình khử các-bon toàn cầu
- Xem xét về cơ chế tương tự như CBAM hoặc cơ chế định giá các-bon cho quốc gia của mình

- **Phản ứng lẫn lộn**

- Mỹ (không có giá các-bon liên bang), Nhật Bản (thuế các-bon thấp)
- Quan ngại về việc CBAM không tuân thủ WTO
- Tuy nhiên, cùng chung quan điểm với châu Âu về việc cần đẩy nhanh quá trình khử các-bon toàn cầu và đang xem xét việc áp dụng cơ chế tương tự như CBAM cho quốc gia của mình

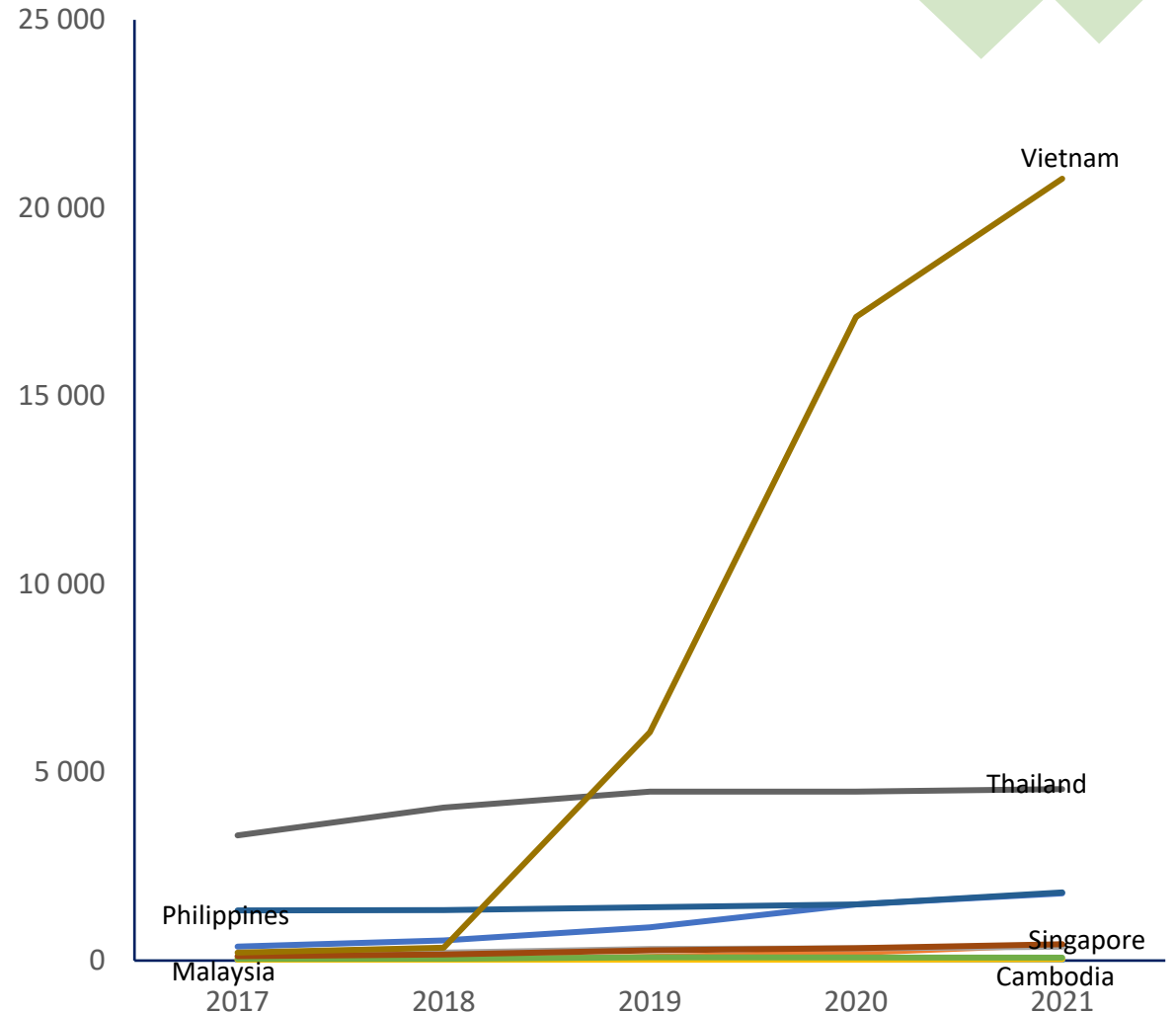
- **Phản ứng trung lập**

- Khối ASEAN, Trung Á, các nước trong châu Âu nhưng không thuộc khối EU

Việt Nam ứng phó với CBAM: phân tích SWOT

Thế mạnh của Việt Nam

- Tiềm năng NLTT khá lớn: điện mặt trời, điện gió trên bờ và điện gió ngoài khơi
- Quan tâm tham gia các nỗ lực quốc tế để giải quyết biến đổi khí hậu
- Động lực mạnh mẽ cho chuyển dịch năng lượng: dẫn đầu ASEAN về lắp đặt điện gió và điện mặt trời từ năm 2019

Công suất lắp đặt điện mặt trời và điện gió ở Đông Nam Á 2017–2021 (MW)

Việt Nam ứng phó với CBAM: phân tích SWOT

Điểm yếu

- Thiếu dữ liệu phát thải cấp doanh nghiệp
- Chưa biết nhiều về CBAM
- Năng lực giám sát, báo cáo, và thẩm định còn hạn chế
- Các quy định pháp luật về định giá các-bon và chuyển dịch năng lượng còn chưa hoàn thiện
- Ngân sách nhà nước hạn hẹp, đầu tư quốc tế về năng lượng tái tạo chưa đủ

Việt Nam ứng phó với CBAM: phân tích SWOT

Cơ hội

- EU sẵn sàng đàm phán và hỗ trợ
- Hỗ trợ quốc tế, ví dụ như Đối tác Chuyển dịch Năng lượng Công bằng: 15.5 triệu USD trong giai đoạn từ 3-5 năm tới
- Giá công nghệ năng lượng mặt trời và gió ngày càng giảm
- Cơ hội phát triển ngành điện gió và điện mặt trời để xuất khẩu
- Quá trình chuyển dịch năng lượng toàn cầu có thể diễn ra nhanh hơn

Giá công nghệ điện mặt trời và điện gió đang giảm

Falling renewable costs mark the next stage in the global energy transition towards net zero

2010 to 2021

witnessed a seismic shift in the balance of competitiveness between renewables and fossil fuels

Cost of electricity

88%

68%

68%

60%

Nguồn: IRENA 2022

13/04/2023

Việt Nam ứng phó với CBAM: phân tích SWOT

Rủi ro

- CBAM còn đang được định hình, có nhiều yếu tố bất định
- Ví dụ:
 - Phương pháp tính toán phát thải: chưa rõ định nghĩa về ranh giới truy xuất nguồn gốc cường độ phát thải của hàng hoá
 - Phạm vi của CBAM: có mở rộng không, gồm những ngành nào nữa, khi nào mở rộng?...
 - Liệu các chính sách phi định giá các-bon và tín chỉ các bon ngoài ETS của EU có được tính để miễn trừ hay không?
 - Các quốc gia khác sẽ có động thái như thế nào với CBAM?
- Các nền kinh tế lớn có thể cũng sẽ áp dụng CBAM: Mỹ, Anh, Canada, Nhật Bản..., vì vậy, tác động của CBAM sẽ có thể gia tăng

Các lựa chọn ứng phó

- **Phương án 1: Tham gia khởi kiện về CBAM ở WTO**

- Về mặt pháp lý thì có thể
- Nhưng đây là một quá trình tốn kém tiền bạc và thời gian mà không đảm bảo thắng kiện
- Có thể gây tổn hại cho mối quan hệ với EU và lợi ích thương mại
- Không rõ có nước nào sẽ đứng ra khởi kiện hay không

Các lựa chọn ứng phó

- **Phương án 2: Chấp nhận CBAM và tìm cách giảm tác động tiêu cực**
 - Chính phủ ban hành hướng dẫn, doanh nghiệp chuẩn bị ứng phó
 - Đàm phán với EU để đưa ra các điều kiện có lợi cho Việt Nam
 - Áp dụng định giá các-bon
 - củng cố chính sách khác: loại bỏ dần điện than, thúc đẩy năng lượng tái tạo, tiết kiệm năng lượng

Các lựa chọn ứng phó

- **Chấp nhận CBAM và tìm cách giảm tác động tiêu cực**

Ưu điểm	Nhược điểm
<ul style="list-style-type: none">• Chủ động	<ul style="list-style-type: none">• Tăng chi phí sản xuất ban đầu
<ul style="list-style-type: none">• Đóng góp cho các mục tiêu NDC và phát thải ròng bằng 0	<ul style="list-style-type: none">• Người tiêu dùng trong nước có thể phản đối nếu chi phí năng lượng tăng
<ul style="list-style-type: none">• Phát triển nền kinh tế xanh	<ul style="list-style-type: none">• Việc cải tiến năng lực kỹ thuật và thể chế cũng sẽ đòi hỏi thêm nguồn lực
<ul style="list-style-type: none">• Tiếp cận các thị trường mà người tiêu dùng yêu cầu sản phẩm xanh	
<ul style="list-style-type: none">• Được sự ủng hộ của quốc tế	

Gợi ý

Chấp nhận CBAM và tìm cách giảm tác động tiêu cực

Chính phủ

- Tham gia vào các đối thoại mang tính xây dựng với EU
- Tăng cường năng lực kỹ thuật và thể chế để thích ứng với CBAM
- Xem xét việc áp dụng định giá các-bon trong bối cảnh tổng thể
- Cải thiện khung chính sách về khử các-bon
- Tăng cường hợp tác quốc tế

Gợi ý

Các doanh nghiệp

- Theo dõi sát các tiến trình của CBAM
- Chuẩn bị kế hoạch ứng phó với CBAM
- Chuẩn bị cho các yêu cầu về báo cáo kiểm kê khí nhà kính
- Hợp tác với chính phủ để thông qua các chính sách khử các-bon như định giá các-bon và thúc đẩy sử dụng năng lượng tái tạo

Tóm tắt

1. CBAM còn đang định hình, nhiều yếu tố bất định
2. Tác động có thể gia tăng, vượt ngoài phạm vi tác động tài chính
3. Cần chuẩn bị sớm
4. Tham gia đàm phán tích cực với EU để giảm thiểu tác động của CBAM với VN

Xin cảm ơn!

